

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: Oponent

Autor/ka práce: Kristýna Nováková

Název práce: Mapování životního stylu Zero Waste

Vedoucí práce: Mgr. Barbora Spalová, PhD.

Oponent/tka: Mgr. Václav Orcígr

Navržené hodnocení: B – C

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce a výzkumné otázky jsou jasně formulovány a závěry je adekvátně sledují. Práce má logickou strukturu, která vhodně popisuje jednotlivé aspekty zkoumaného tématu. Za svým způsobem nejasné ale hodnotím propojení konceptu Zero Waste a zkoumaného vzorku – spíše bych se s ohledem na výpovědi respondentů přikláněl k tomu, že výzkum je veden s lidmi, kteří žijí environmentálně šetrněji, než většina populace. Na druhou stranu vymezení Zero Waste může být mnohoznačné a může označovat i ty, kteří se snaží produkci odpadu omezovat.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka využívá dostatečný rozsah literatury relevantní tématu práce a odpovídající požadavkům na bakalářskou práci. Využívá i cizojazyčné texty. Zdařilé se mi jeví vstupní propojení obecnějších teorií ve vztahu ke konzumu a ekologickému uvědomění (Keller – Baudrillard – Librová – Fromm), které svědčí o autorčině imaginaci. Jako problematické naopak vnímám výrazné využití „trilogie“ Librové v kontextu používání zahraniční literatury, s níž pracuje sama Librová. Použití jedné knihy (resp. více knih od téže autorky, které ale na sebe vcelku logicky navazují) i pro významnou část srovnání českého a zahraničního prostředí, vnímám jako rizikové s ohledem na konstruované závěry a v rozporu se standardy akademické práce. Rozsah takové práce se zdroji je ovšem u bakalářské práce stále tolerovatelný, zároveň je přiznaný a adekvátně ocitovaný. Obecně by si teoretická část zasloužila posílení s ohledem na kontext životního stylu bez odpadů, např. v rovině teorie environmentálních hnutí, historického vývoje, nebo obecnějších dat identifikovaných v tématu u nás a v zahraničí. V práci mi chybí trochu větší důraz na systémovou kritiku – produkce odpadů není vázána jen na chování tvořené individuálními motivacemi, máme zde společnost růstu, neoliberálního kapitalismu, který udržitelnost nebo ekologické uvědomění neřeší. To je sice logické s ohledem na to, že autorka se chtěla primárně soustředit na spiritualitu ekologického života, domnívám se ale, že konfliktní rozpor ekologického života a hospodářského systému není možné přehlížet.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich

analýzy?

Výzkumnou část vnímám jako silnější část práce. Autorka vhodně konstruuje výzkumnou metodu, uvozuje čtenáře mezi své respondenty a získaná data logicky třídí, přičemž nezapomíná (i když občas možná trochu příliš automaticky nebo mírně křečovitě) na komunikaci s výchozí literaturou. Z výzkumu vyplývají zajímavá zjištění, např. generační vliv na ekologický život, jakási míra vzájemné solidarity a provázanosti nebo morální rozpory, které snaha o ekologický život přináší. Přesto se místy nelze ubránit dojmu jistého zjednodušení interpretací a vyvozovaných závěrů, avšak jedná se spíše o marginální části výzkumu. Jako nevyužitý potenciál vnímám autorčinu sice přiznanou insiderskou pozici, se kterou ovšem dále nijak nepracuje a naopak pro ni představuje potenciální překážku pro nezaujatost výzkumu. Např. Novák (2017) ovšem na studii s podobným tématem ukazuje, že insiderství může představovat naopak pro výzkumníka benefit. Dále jen pro inspiraci mohu upozornit na výzkumy DeLaye (2006) nebo Karola a Gale (2004), kteří se věnovali zkoumání ekologických aktivistů mimo jiné z pohledu morálního dilematu ve vztahu k vlastnímu jednání (vědomí vlastní nedůslednosti), nebo analyzují skrze koncept *ekologického kapitálu* schopnost environmentálního uvědomění a vzdělání.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Argumenty vycházejí z výzkumné části, reagují na výzkumné otázky, a autorka je vhodně propojuje s výchozí literaturou, práce tedy v tomto ohledu působí poměrně přesvědčivě. Určité pochybnosti vznáším nad vymezením konceptu „Zero Waste“ ve vztahu ke zkoumanému vzorku. Závěr se bohužel nevyhnul ani určitým banalitám (např. že určité zjištění je „zajímavé“ – zde by bylo třeba nahradit vhodnějšími adjektivy ve vztahu k tomu, co autorka ze zjištění vyvozuje).

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Autorka jasně odlišuje svá tvrzení a zjištění od převzatých.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Autorka používá v sociálních vědách méně tradiční formu odkazového aparátu, pracuje s ní ale konzistentně. Mírné nedostatky vykazuje místy způsob odkazování na dlouhé pasáže knih, kdy není patrné, ze které konkrétní části to které tvrzení pochází (objevuje se např. u odkazování na Librovou, Wheeler). V práci se vyskytují občasné stylistické nebo jazykové chyby. Práce nicméně splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

-

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Byly ve výzkumu identifikovány také aktivity poukazující na environmentální aktivismus informátorů (účast v nějakém hnutí, na ekologických akcích etc.)? Jaký je vztah environmentálního hnutí a zero-waste životního stylu?

Co o zero-waste životním stylu vypovídá sociodemografická struktura informátorů? Týká se tento životní styl i jiných skupin populace s ohledem na věk, dosažené vzdělání nebo místo pobytu?

Proč se spiritualita stává tak zásadním tématem, jestliže se náboženská víra obrací k transcenci a životu po smrti? Ovlivňuje tedy náboženství ekologické jednání člověka?

Celkové hodnocení práce: Práce se věnuje aktuálnímu a poutavému tématu, a reaguje na aktuální otázky. Výzkumná část je v kontextu bakalářských prací poměrně zdařilá, zasloužila by si ovšem poněkud silnější teoretickou oporu a kontext. Vzhledem k tomu a výše uvedenému práci doporučuji k obhajobě s hodnocením C (v případě přesvědčivé obhajoby navrhuji hodnotit B).

Datum: 18. 5. 2019

Podpis: